Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/790

2024 3 8

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2024/790

2024 m. vasario 28 d.

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 53 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

pasikonsultavę su Europos Centriniu Banku,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([1]),

kadangi:

(1) savo 2020 m. rugsėjo 24 d. komunikate „Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas“ (toliau – KRS veiksmų planas) Komisija paskelbė ketinanti pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl nepertraukiamo elektroninio tiesioginio duomenų srauto sukūrimo; tas duomenų srautas padėtų susidaryti išsamų nuosavo kapitalo ir į nuosavą kapitalą panašių finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietose visoje Sąjungoje, kainų ir apimties vaizdą (toliau – konsoliduota informacinė juosta). Savo 2020 m. gruodžio 2 d. išvadose dėl Komisijos KRS veiksmų plano Taryba paragino Komisiją didinti investavimo veiklą Sąjungoje didinant duomenų prieinamumą ir skaidrumą ir toliau vertinant, kaip pašalinti konsoliduotos informacinės juostos kūrimo Sąjungoje kliūtis;

(2) savo 2021 m. sausio 19 d. komunikate „Europos ekonomikos ir finansų sistemos atvirumo, tvirtumo ir atsparumo didinimas“ Komisija patvirtino ketinanti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES ([2]) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 600/2014 ([3]) peržiūros metu patobulinti, supaprastinti ir geriau suderinti vertybinių popierių rinkų skaidrumo sistemą. Stengdamasi stiprinti tarptautinį euro vaidmenį, Komisija taip pat paskelbė, kad, siekiant padidinti antrinę prekybą eurais išreikštomis skolos priemonėmis, tokia reforma apimtų konsoliduotos informacinės juostos, visų pirma susijusios su įmonių obligacijų emisijomis, parengimą ir įgyvendinimą;

(3) atliekant Direktyvos 2014/65/ES peržiūrą, kartu iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 600/2014 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/791 ([4]), kuriuo pašalinamos pagrindinės kliūtys, trukdžiusios atsirasti konsoliduotai informacinei juostai. Tuo reglamentu nustatomas privalomas duomenų teikimas konsoliduotos informacinės juostos teikėjui ir pagerinama duomenų kokybė, be kita ko, suderinant verslo laikrodžių sinchronizavimą. Juo taip pat griežtinamos prekybos pareigos ir uždraudžiama praktika gauti užmokestį iš tam

([1]) 2024 m. sausio 16 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. vasario 20 d. Tarybos sprendimas.

([2]) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

([3]) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 600/2014 dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 84).

([4]) 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/791, kuriuo dėl nuostatų, susijusių su duomenų skaidrumo didinimu, kliūčių konsoliduotoms informacinėms juostoms atsirasti šalinimu, prekybos pareigų optimizavimu ir draudimu gauti užmokestį už pavedimų srautus, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 600/2014 (OL L, 2024/791, 2024 3 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/791/oj).

tikrų klientų už pavedimų vykdymą konkrečioje vykdymo vietoje arba už tų klientų pavedimų persiuntimą bet kuriai trečiajai šaliai vykdyti konkrečioje vykdymo vietoje (toliau – užmokestis už pavedimų srautus). Kadangi Direktyvoje 2014/65/ES taip pat yra nuostatų, susijusių su konsoliduota informacine juosta ir skaidrumu, joje turėtų būti atspindėti Reglamento (ES) Nr. 600/2014 daliniai pakeitimai;

(4) Direktyvos 2014/65/ES 1 straipsnio 7 dalyje reikalaujama, kad sistemos ir priemonės, kuriose gali sąveikauti daugiašaliai trečiųjų šalių interesai pirkti ir parduoti finansines priemones (toliau – daugiašalės sistemos), veiktų laikantis reikalavimų, susijusių su reguliuojamomis rinkomis, daugiašalėmis prekybos sistemomis (DPS) arba organizuotos prekybos sistemomis (OPS). Tačiau, kaip Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) (ESMA), įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1095/2010 ([5]), pažymėjo savo 2021 m. kovo 23 d. galutinėje organizuotos prekybos sistemos veikimo ataskaitoje, rinkos praktika parodė, kad Sąjungoje nesilaikoma daugiašalės prekybos veiklos, kuriai vykdyti reikalingas leidimas, principo, o tai lėmė nevienodas sąlygas daugiašalėms sistemoms, turinčioms reguliuojamos rinkos, DPS ar OPS veiklos leidimą, ir daugiašalėms sistemoms, kurios tokio leidimo neturi. Be to, dėl tos padėties tam tikriems rinkos dalyviams kilo teisinis netikrumas, susijęs su tokių daugiašalių sistemų reguliavimo lūkesčiais. Siekiant rinkos dalyviams suteikti aiškumo, užtikrinti vienodas sąlygas, pagerinti vidaus rinkos veikimą ir vienodai taikyti reikalavimą, kad hibridinės sistemos galėtų vykdyti daugiašalę prekybos veiklą tik tais atvejais, kai jos turi leidimą kaip reguliuojama rinka, DPS arba OPS, Direktyvos 2014/65/ES 1 straipsnio 7 dalies turinys turėtų būti perkeltas iš Direktyvos 2014/65/ES į Reglamentą (ES) Nr. 600/2014. Iš Direktyvos 2014/65/ES 1 straipsnio 7 dalies taikymo srities perkėlus daugiašales sistemas į Reglamentą (ES) Nr. 600/2014 ir jas įtraukus į to reglamento taikymo sritį, taip pat tinkama į tą reglamentą perkelti ir daugiašalės sistemos apibrėžtį;

(5) pagal Direktyvos 2014/65/ES 2 straipsnio 1 dalies d punkto ii papunktį asmenims, savo sąskaita vykdantiems prekybą, netaikomas reikalavimas turėti leidimą vykdyti investicinės įmonės arba kredito įstaigos veiklą, nebent tie asmenys yra reguliuojamos rinkos arba DPS nariai arba dalyviai, arba jie turi tiesioginę elektroninę prieigą prie prekybos vietos. Neturėtų būti reikalaujama, kad ne finansų įstaigos, kurios yra reguliuojamos rinkos arba DPS narės arba dalyvės likvidumo valdymo sandorių vykdymo arba rizikos, tiesiogiai susijusios su komercine arba iždo finansavimo veikla, mažinimo tikslais, turėtų investicinės įmonės veiklos leidimą, nes toks reikalavimas būtų neproporcingas. Kiek tai susiję su tiesiogine elektronine prieiga prie prekybos vietos, Direktyvos 2014/65/ES 17 straipsnio 5 dalyje ir 48 straipsnio 7 dalyje reikalaujama, kad tiesioginės elektroninės prieigos teikėjai turėtų leidimą vykdyti investicinės įmonės arba kredito įstaigos veiklą. Investicinės įmonės arba kredito įstaigos, kurios suteikia tiesioginę elektroninę prieigą, turi užtikrinti, kad jų klientai laikytųsi Direktyvos 2014/65/ES 17 straipsnio 5 dalyje ir 48 straipsnio 7 dalyje nustatytų reikalavimų. Ta prieigos valdytojo funkcija yra veiksminga, todėl nebūtina, kad tiesioginės elektroninės prieigos teikėjo klientams, įskaitant prekybą savo sąskaita vykdančius asmenis, būtų taikoma Direktyva 2014/65/ES. Be to, panaikinus tą reikalavimą, būtų sudarytos vienodos sąlygos, viena vertus, Sąjungoje įsisteigusiems asmenims, ir, kita vertus, trečiosiose valstybėse įsisteigusiems asmenims, kurie turi tiesioginę elektroninę prieigą prie Sąjungos prekybos vietų ir kuriems pagal Direktyvą 2014/65/ES nereikalingas leidimas;

(6) Direktyvos 2014/65/ES 18 straipsnio 7 dalyje reikalaujama, kad DPS ir OPS turėtų bent tris iš esmės aktyvius narius arba naudotojus. Tas reikalavimas turėtų būti taikomas visoms daugiašalėms sistemoms. Todėl tas reikalavimas turėtų būti taikomas ir reguliuojamoms rinkoms;

(7) Direktyvoje 2014/65/ES numatyta, kad investicinė įmonė turėtų būti laikoma sistemingai sandorius savo viduje sudarančiu tarpininku tik tada, kai laikoma, kad ji vykdo savo veiklą organizuotai, dažnai, sistemingai ir didele apimtimi, arba kai ji nusprendžia veikti pagal sistemingai sandorius savo viduje sudarantiems tarpininkams taikomą tvarką. Dažnas, sistemingas ir didelės apimties pagrindas nustatomas pagal kiekybinius kriterijus. Dėl to investicinėms įmonėms, kurios privalo atlikti vertinimą, ir ESMA, kuri privalo skelbti duomenis vertinimo tikslais, susidarė pernelyg didelė našta. Todėl vertinimas pagal tuos kriterijus turėtų būti pakeistas kokybiniu vertinimu. Atsižvelgiant į tai, kad Reglamentas (ES) Nr. 600/2014 iš dalies keičiamas taip, kad ne nuosavybės finansinių

([5]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 84).

priemonių atveju sistemingai sandorius savo viduje sudarantiems tarpininkams nebūtų taikomi skaidrumo iki sandorio sudarymo reikalavimai, sistemingai sandorius savo viduje sudarančių tarpininkų kokybinis vertinimas turėtų būti taikomas tik nuosavybės finansinėms priemonėms. Tačiau ne nuosavybės finansinių priemonių atveju investicinė įmonė turėtų turėti galimybę nuspręsti veikti pagal sistemingai sandorius savo viduje sudarantiems tarpininkams taikomą tvarką;

(8) Direktyvos 2014/65/ES 27 straipsnio 3 ir 6 dalyse nustatytas reikalavimas vykdymo vietoms skelbti ataskaitas ir duomenų, susijusių su pareiga vykdyti pavedimus palankiausiomis klientui sąlygomis (toliau – optimalus įvykdymas), sąrašą. Iš įrodymų ir suinteresuotųjų šalių atsiliepimų matyti, kad tos ataskaitos retai skaitomos ir neleidžia investuotojams ar kitiems tų ataskaitų naudotojams atlikti prasmingų palyginimų remiantis jose pateikta informacija. Todėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/338 ([6]) ataskaitų teikimo reikalavimo pagal Direktyvos 2014/65/ES 27 straipsnio 3 dalį taikymas sustabdytas dvejiems metams, kad tas reikalavimas būtų persvarstytas. Reglamentu (ES) 2024/791 iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 600/2014, siekiant pašalinti kliūtis, trukdančias atsirasti konsoliduotai informacinei juostai. Duomenys, kuriuos tikimasi skleisti konsoliduotoje informacinėje juostoje, apima Europos geriausią pirkimo pavedimo kainą ir pardavimo pavedimo kainą, po sandorio sudarymo pateikiamą informaciją apie akcijų ir biržinių fondų sandorius ir po sandorio sudarymo pateikiamą informaciją apie visus obligacijų ir ne biržos išvestinių finansinių priemonių sandorius. Ta informacija gali būti naudojama siekiant įrodyti optimalų įvykdymą. Todėl Direktyvos 2014/65/ES 27 straipsnio 3 dalyje nustatytas informacijos teikimo reikalavimas nebebus aktualus ir turėtų būti išbrauktas;

(9) Direktyvos 2014/65/ES 27 straipsnyje taip pat pateikiamos bendresnio pobūdžio optimalaus įvykdymo nuostatos. Vis dėlto tai, kad nacionalinės kompetentingos institucijos skirtingai aiškina tą straipsnį, lėmė skirtingą požiūrį dėl optimalaus įvykdymo reikalavimų ir rinkos praktikos priežiūros taikymo. Tas skirtumas ypač akivaizdus turint omenyje tai, kad Sąjungoje taikoma skirtinga reglamentavimo praktika, susijusi su užmokesčiu už pavedimų srautus. Reglamentu (ES) 2024/791, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 600/2014, investicinėms įmonėms visoje Sąjungoje uždraudžiama imti tokį užmokestį. Vis dėlto iš reguliavimo institucijų ir suinteresuotųjų subjektų atsiliepimų matyti, kad galėtų būti naudinga papildomai išaiškinti optimalaus įvykdymo reikalavimus profesionaliesiems klientams. Todėl ESMA turėtų parengti reguliavimo techninių standartų projektus dėl kriterijų, į kuriuos reikėtų atsižvelgti nustatant pavedimų vykdymo politiką ir vertinant jos veiksmingumą pagal Direktyvos 2014/65/ES 27 straipsnio 5 ir 7 dalis, atsižvelgiant į neprofesionaliųjų ir profesionaliųjų klientų ypatumus;

(10) tinkamas konsoliduotos informacinės juostos veikimas priklauso nuo duomenų, kuriuos gauna konsoliduotos informacinės juostos teikėjas, kokybės. Reglamente (ES) Nr. 600/2014 nustatyti duomenų kokybės reikalavimai, kurių konsoliduotos informacinės juostos duomenų teikėjai turėtų laikytis. Siekiant užtikrinti, kad investicinės įmonės ir rinkos operatoriai, valdantys DPS arba OPS, taip pat reguliuojamos rinkos veiksmingai laikytųsi tų reikalavimų, valstybės narės turėtų reikalauti, kad tokios investicinės įmonės, rinkos operatoriai ir reguliuojamos rinkos taikytų tam būtinas priemones;

(11) konsoliduotos informacinės juostos ir vidaus rinkos veikimui užtikrinti itin svarbu gauti kokybiškų duomenų, todėl visi duomenų teikėjai ir konsoliduotos informacinės juostos teikėjas turi sinchronizuotai žymėti savo duomenų laiką, vadinasi, ir atitinkamai sinchronizuoti savo verslo laikrodžius. Todėl Reglamentu (ES) 2024/791 iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 600/2014, kad tas reikalavimas, kuris pagal Direktyvą 2014/65/ES buvo taikomas tik prekybos vietoms ir jų nariams, dalyviams arba naudotojams, būtų pradėtas taikyti sistemingai sandorius savo viduje sudarantiems tarpininkams, paskirtiesiems informacijos skelbimo subjektams, patvirtinto skelbimo subjektams ir konsoliduotos informacinės juostos teikėjams. Kadangi tas reikalavimas dabar nustatytas Reglamente (ES) Nr. 600/2014, jis iš Direktyvos 2014/65/ES gali būti išbrauktas;

([6]) 2021 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/338, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2014/65/ES, kiek tai susiję su informacijos teikimo reikalavimais, produktų valdymu ir pozicijų apribojimais, ir direktyvos 2013/36/ES bei (ES) 2019/878, kiek tai susiję su jų taikymu investicinėms įmonėms, siekiant paskatinti atsigavimą nuo COVID-19 krizės (OL L 68, 2021 2 26, p. 14).

(12) pagal Sąjungos finansinių priemonių rinkų reguliavimo sistemą daugelio Reglamente (ES) Nr. 600/2014 nustatytų esminių reikalavimų taikymas yra prižiūrimas, o nacionaliniu lygmeniu taikomos sankcijos ir priemonės pagal Direktyvos 2014/65/ES 69 ir 70 straipsnius. Reglamentu (ES) 2024/791 iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 600/2014, siekiant įtraukti naujas taisykles dėl apimties viršutinės ribos mechanizmo, dėl privalomo duomenų teikimo konsoliduotos informacinės juostos teikėjui, dėl duomenų teikėjams taikomų duomenų kokybės standartų ir dėl draudimo gauti užmokestį už pavedimų srautus. Kadangi atitinkamų subjektų priežiūrą vykdo nacionalinės institucijos, tie nauji esminiai reikalavimai turėtų būti įtraukti į Direktyvoje 2014/65/ES pateiktą nuostatų, dėl kurių valstybės narės turėtų numatyti sankcijas nacionaliniu lygmeniu, sąrašą;

(13) Direktyvoje 2014/65/ES nustatytos taisyklės, pagal kurias reikalaujama, kad prekybos vietos įgyvendintų mechanizmus, skirtus pernelyg dideliam kintamumui rinkose, visų pirma prekybos sustabdymui ir kainų viršutinių ir apatinių ribų intervalams, apriboti. Tačiau dėl ekstremalių aplinkybių, su kuriomis energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkos ir biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkos susidūrė per visą 2022 m. energetikos krizę, tie mechanizmai buvo išnagrinėti išsamiau ir paaiškėjo, kad trūksta skaidrumo, kaip atitinkamos Sąjungos prekybos vietos aktyvuoja tuos mechanizmus, kaip pabrėžta ESMA atsakyme į Komisijos 2022 m. rugsėjo 22 d. raginimą teikti rekomendacijas, kaip spręsti pernelyg didelio kainų nepastovumo energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkose problemą. Rinkos dalyviams būtų naudinga papildoma informacija apie aplinkybes, dėl kurių sustabdoma ar apribojama prekyba, ir apie principus, į kuriuos reguliuojamos rinkos turėtų atsižvelgti nustatydamos pagrindinius techninius prekybos sustabdymo ar apribojimo parametrus, bei didesnis skaidrumas šioje srityje. ESMA turėtų parengti techninių reguliavimo standartų projektus, kuriais būtų nustatomi principai, į kuriuos reguliuojamos rinkos turi atsižvelgti nustatydamos pagrindinius techninius prekybos sustabdymo ar apribojimo parametrus. Atsižvelgiant į tai, kad svarbu užtikrinti tvarkingą prekybą, reguliuojamose rinkose turėtų būti palikta didelė veiksmų laisvė spręsti, kuriuos mechanizmus naudoti ir kokius parametrus tiems mechanizmams nustatyti. Be to, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų atidžiai stebėti, kaip prekybos vietos naudojasi tais mechanizmais, ir prireikus pasinaudoti savo priežiūros įgaliojimais;

(14) po 2022 m. energetikos krizės ir atitinkamai didesnių ir dažnesnių reikalavimų išlaikyti įkaito vertę bei itin didelio nepastovumo būtina atlikti išsamų bendros biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkų, apyvartinių taršos leidimų rinkų ir apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkų sistemos tinkamumo vertinimą. Tokiam vertinimui turėtų būti skiriamas strateginis dėmesys ir jį atliekant turėtų būti nagrinėjamas biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apyvartinių taršos leidimų ir apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkų likvidumas ir tinkamas veikimas Sąjungoje, siekiant užtikrinti, kad tų rinkų reguliavimo sistema atitiktų paskirtį, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos energetikos pertvarkai ir užtikrintas apsirūpinimo maistu saugumas bei rinkų gebėjimas atlaikyti išorės sukrėtimus. Atlikdama vertinimą Komisija taip pat turėtų atsižvelgti į tai, kad biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkos atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad rinkos dalyviai galėtų tinkamai valdyti su jų verslo veikla susijusią riziką, ir kad labai svarbu nustatyti tinkamus parametrus siekiant užtikrinti, kad Sąjunga turėtų konkurencingas likvidžias biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkas, kurios užtikrintų Sąjungos atvirą strateginį savarankiškumą ir padėtų pasiekti Europos žaliojo kurso tikslus. Turėdama omenyje tuos tikslus Komisija pirmiausia turėtų įvertinti, ar pozicijų apribojimų ir pozicijų valdymo kontrolės tvarka padėjo užkirsti kelią piktnaudžiavimui rinka ir palaikyti tvarkingas kainodaros ir atsiskaitymo sąlygas. Atliekant tą vertinimą taip pat turėtų būti išsiaiškinta, kokiu mastu Sąjungoje galėjo vystytis besiformuojančios energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkos.

Antra, Komisija turėtų įvertinti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kada veikla turi būti laikoma pagrindine veiklą grupės lygmeniu papildančia veikla, atsižvelgdama į bendrą biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apyvartinių taršos leidimų ir apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkų likvidumą ir sklandų veikimą. Energetikos įmonės vis dažniau atlieka rinkos formuotojų vaidmenį energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkose. Todėl Komisija turėtų atsižvelgti į bendrą pagrindinę veiklą papildančios veiklos išimties poveikį, atsižvelgdama ne tik į veiklos leidimą, bet ir į rizikos ribojimo reikalavimų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/2033 ([7]), ir tarpuskaitos, garantinės įmokos ir užtikrinimo įkaitu reikalavimų, kaip nustatyta

([7]) 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2033 dėl riziką ribojančių reikalavimų investicinėms įmonėms, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 ir (ES) Nr. 806/2014 (OL L 314, 2019 12 5, p. 1).

Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 648/2012 ([8]), poveikį. Trečia, Komisija turėtų įvertinti, kokiu mastu duomenys apie sandorius biržos prekių išvestinių finansinių priemonių arba apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkose galėtų būti renkami viename renkančiame subjekte ir suderinami reglamentais (ES) Nr. 600/2014 ir (ES) Nr. 648/2012 duomenų laukų skaičiaus, formato, pateikimo technologijų, techninio pripažinimo procesų ir duomenų gavėjų aspektais. Vienas renkantis subjektas galėtų būti išvestinių finansinių priemonių konsoliduotos informacinės juostos teikėjas. Komisija turėtų įvertinti, kurie sandorių duomenys būtų svarbūs visuomenei ir kaip tie sandorių duomenys galėtų būti geriausiai platinami;

(15) Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti ESMA parengtus techninius reguliavimo standartus, apimančius: kriterijus, į kuriuos reikia atsižvelgti nustatant ir vertinant pavedimų vykdymo politikos veiksmingumą; principus, į kuriuos reguliuojamos rinkos turi atsižvelgti nustatydamos savo prekybos sustabdymo arba ribojimo mechanizmus; ir informaciją, kurią reguliuojamos rinkos turi atskleisti apie aplinkybes, dėl kurių prekyba sustabdoma arba apribojama, įskaitant prekybos sustabdymo parametrus, apie kuriuos reguliuojamos rinkos turi pranešti kompetentingoms institucijoms. Komisija turėtų deleguotaisiais aktais priimti tuos techninius reguliavimo standartus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį ir vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 10–14 straipsniais;

(16) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. padidinti finansinių priemonių rinkų skaidrumą ir sustiprinti Sąjungos kapitalo rinkų tarptautinį konkurencingumą, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(17) todėl Direktyva 2014/65/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2014/65/ES daliniai pakeitimai

Direktyva 2014/65/ES iš dalies keičiama taip:

1) 1 straipsnio 7 dalis išbraukiama;

2) 2 straipsnio 1 dalies d punkto ii papunktis pakeičiamas taip:

„ii) yra reguliuojamos rinkos arba DPS nariai arba dalyviai, išskyrus ne finansų įstaigas, vykdančias sandorius prekybos vietoje, kai tokie sandoriai yra likvidumo valdymo veiklos dalis arba kai juos galima objektyviai įvertinti kaip mažinančius tiesiogiai su tų ne finansų įstaigų ar jų grupių komercine ar iždo finansavimo veikla susijusią riziką;“;

3) 4 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:

a) 19 punktas pakeičiamas taip:

„19) daugiašalė sistema – daugiašalė sistema, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 600/2014 2 straipsnio 1 dalies 11 punkte;“;

([8]) 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

b) 20 punktas pakeičiamas taip:

„20) sistemingai sandorius savo viduje sudarantis tarpininkas – investicinė įmonė, kuri organizuotai, dažnai ir sistemingai savo sąskaita prekiauja nuosavybės finansinėmis priemonėmis vykdydama klientų pavedimus, nesikreipdama į reguliuojamą rinką, DPS ar OPS ir nevykdydama daugiašalės sistemos veiklos arba kuri nusprendžia veikti kaip turinti sistemingai sandorius savo viduje sudarančio tarpininko statusą;“;

4) 27 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis išbraukiama;

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Finansinių priemonių, kurioms taikomos Reglamento (ES) Nr. 600/2014 23 ir 28 straipsniuose nustatytos prekybos pareigos, atveju valstybė narės reikalauja, kad investicinė įmonė, įvykdžiusi pavedimą kliento vardu, informuotų klientą, kurioje vietoje pavedimas buvo įvykdytas.“;

c) 6 dalis išbraukiama;

d) 7 dalis pakeičiama taip:

„7. Valstybės narės reikalauja, kad klientų pavedimus vykdančios investicinės įmonės stebėtų savo pavedimų vykdymo sistemos ir vykdymo politikos veiksmingumą, kad galėtų nustatyti ir prireikus ištaisyti trūkumus. Visų pirma valstybės narės reikalauja, kad investicinės įmonės reguliariai vertintų, ar vykdymo vietos, įtrauktos į pavedimų vykdymo politiką, suteikia galimybę kliento naudai pasiekti geriausių rezultatų, ar galbūt reikalingi vykdymo sistemos pakeitimai. Valstybės narės reikalauja, kad investicinės įmonės praneštų klientams, su kuriais jos palaiko paslaugos teikėjo ir kliento santykius, apie kiekvieną reikšmingą pavedimų vykdymo sistemos ar vykdymo politikos pokytį.“;

e) 10 dalis pakeičiama taip:

„10. ESMA parengia techninių reguliavimo standartų projektus, kuriais nustatomi kriterijai, į kuriuos turi būti atsižvelgiama formuojant pavedimų vykdymo politiką ir vertinant jos veiksmingumą pagal 5 ir 7 dalis, atsižvelgiant į tai, ar pavedimai vykdomi neprofesionaliųjų, ar profesionaliųjų klientų vardu.

Tie kriterijai apima bent:

a) veiksnius, kurie lemia vykdymo vietos, įtrauktos į pavedimų vykdymo politiką, pasirinkimą;

b) pavedimų vykdymo politikos vertinimo ir atnaujinimo dažnumą;

c) būdą, kuriuo nustatomos finansinių priemonių klasės, kaip nurodyta 5 dalyje.

ESMA pateikia Komisijai tuos techninių reguliavimo standartų projektus ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 29 d.

Komisijai deleguojami įgaliojimai papildyti šią direktyvą priimant pirmoje pastraipoje nurodytus techninius reguliavimo standartus pagal Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 10–14 straipsnius.“;

5) 31 straipsnio 1 dalis papildoma šia pastraipa:

„Valstybės narės reikalauja, kad investicinės įmonės ir rinkos operatoriai, valdantys DPS arba OPS, taikytų priemones, kuriomis būtų užtikrinama, kad jie atitiktų duomenų kokybės standartus pagal Reglamento (ES) Nr. 600/2014 22b straipsnį.“;

6) 47 straipsnio 1 dalis papildoma šiais punktais:

„g) taikytų priemones, kuriomis būtų užtikrinama jos atitiktis duomenų kokybės standartams pagal Reglamento (ES) Nr. 600/2014 22b straipsnį;

h) turėtų bent tris iš esmės aktyvius narius arba naudotojus ir kiekvienas iš jų turėtų galimybę tarpusavyje sąveikauti su visais kitais nariais arba naudotojais kainos formavimo srityje.“;

7) 48 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 5 dalis iš dalies keičiama taip:

i) pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės reikalauja, kad nepaprastosios padėties atveju reguliuojama rinka galėtų laikinai sustabdyti arba apriboti prekybą, jei toje ar susijusioje rinkoje per trumpą laikotarpį pastebimas didelis finansinės priemonės kainos svyravimas, o išimtiniais atvejais – galėtų atšaukti, pakeisti ar pataisyti bet kokį sandorį. Valstybės narės reikalauja, kad reguliuojama rinka užtikrintų, jog prekybos sustabdymo arba apribojimo parametrai būtų nustatyti taip, kad būtų atsižvelgiama į skirtingų turto klasių ir poklasių likvidumą, rinkos modelio pobūdį bei naudotojų tipus ir kad jų pakaktų siekiant išvengti didelių prekybos tvarkos sutrikimų.“;

ii) papildoma šiomis pastraipomis:

„Valstybės narės reikalauja, kad reguliuojama rinka savo interneto svetainėje viešai atskleistų prekybos sustabdymo arba apribojimo aplinkybes ir pagrindinių tuo tikslu naudotų techninių parametrų nustatymo principus.

Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai reguliuojama rinka nesustabdo ir neapriboja prekybos, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, nepaisant didelio kainų pokyčio, darančio poveikį finansinei priemonei ar susijusioms finansinėms priemonėms, dėl kurių vienoje ar keliose rinkose susidaro tvarką pažeidžiančios prekybos sąlygos, kompetentingos institucijos galėtų imtis tinkamų priemonių normaliam rinkų veikimui atkurti, įskaitant 69 straipsnio 2 dalies m–p punktuose nurodytų priežiūros įgaliojimų naudojimą.“;

b) 12 dalis iš dalies keičiama taip:

i) pirma pastraipa papildoma šiais punktais:

„h) principai, į kuriuos reguliuojamos rinkos turi atsižvelgti nustatydamos savo prekybos sustabdymo arba apribojimo mechanizmus pagal 5 dalį, atsižvelgiant į skirtingų turto klasių ir poklasių likvidumą, rinkos modelio pobūdį ir naudotojų tipus, ir nedarant poveikio reguliuojamų rinkų veiksmų laisvei nustatant tuos mechanizmus;

i) informacija, kurią reguliuojamos rinkos turi atskleisti, įskaitant prekybos sustabdymo parametrus, kuriuos reguliuojamos rinkos turi pateikti kompetentingoms institucijoms pagal 5 dalį.“;

ii) antra ir trečia pastraipos pakeičiamos taip:

„ESMA pateikia Komisijai tuos techninių reguliavimo standartų projektus ne vėliau kaip 2025 m. kovo 29 d.

Komisijai deleguojami įgaliojimai papildyti šią direktyvą priimant šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytus techninius reguliavimo standartus pagal Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 10–14 straipsnius.“;

c) 13 dalis išbraukiama;

8) 49 straipsnio 2 dalis papildoma šia pastraipa:

„Akcijų, kurios turi ne Europos Ekonominėje Erdvėje (EEE) išduotą tarptautinį vertybinių popierių identifikavimo numerį (ISIN), arba akcijų, kurios turi EEE ISIN ir kuriomis prekiaujama trečiosios valstybės prekybos vietoje vietos valiuta arba ne EEE valiuta, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 600/2014 23 straipsnio 1 dalies a punkte, kurių pardavimo vieta, likvidumo požiūriu esanti tinkamiausia rinka, yra trečiojoje valstybėje, atveju reguliuojamos rinkos gali taikyti tokį patį kainos pokyčio dydį, koks taikomas tai pardavimo vietai.“;

9) 50 straipsnis išbraukiamas;

10) 57 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) pavadinimas pakeičiamas taip:

„**Biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimai ir biržos prekių išvestinių finansinių priemonių bei apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių pozicijų valdymo kontrolė**“;

b) 8 dalies pirma pastraipa iš dalies keičiama taip:

i) įžanginis sakinys pakeičiamas taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad investicinė įmonė arba rinkos operatorius, valdantis prekybos vietą, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, taikytų pozicijų valdymo kontrolę, įskaitant prekybos vietos įgaliojimus:“;

ii) b punktas pakeičiamas taip:

„b) gauti iš asmenų informaciją, įskaitant visus svarbius dokumentus, apie pozicijos arba prisiimtos rizikos dydį ir tikslą, informaciją apie tikruosius arba pagrindinius savininkus, jungtinės veiklos susitarimus ir visą atitinkamą turtą ar įsipareigojimus pagrindinėje rinkoje, įskaitant, jei tikslinga, biržos prekių išvestinių finansinių priemonių arba apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių, kurios pagrįstos ta pačia biržos preke ir pasižymi tokiomis pačiomis savybėmis, kitose prekybos vietose ir ekonomiškai lygiaverčių nebiržinės prekybos sutarčių, sudarytų per narius ir dalyvius, pozicijas;“;

11) 58 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

i) pirma pastraipa iš dalies keičiama taip:

— įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad investicinė įmonė arba rinkos operatorius, valdantis prekybos vietą, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis:“;

— a punktas pakeičiamas taip:

„a) viešai skelbtų:

i) prekybos vietų, kuriose prekiaujama pasirinkimo sandoriais, atveju – dvi savaitines ataskaitas, iš kurių viena neapimtų pasirinkimo sandorių, nurodant skirtingų kategorijų asmenų turimas bendras pozicijas, susijusias su skirtingomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kuriomis prekiaujama jų prekybos vietoje, nurodant ilgųjų ir trumpųjų pozicijų skaičių pagal tokias kategorijas, jų pokyčius po ankstesnės ataskaitos, kiekvienos kategorijos bendro atvirų pozicijų skaičiaus procentinę dalį ir kiekvienos kategorijos pozicijų turėtojų skaičių pagal 4 dalį;

ii) prekybos vietų, kuriose neprekiaujama pasirinkimo sandoriais, atveju – savaitinę ataskaitą ir nurodytų ii papunktyje nustatytus elementus;“;

ii) papildoma šia pastraipa:

„Valstybės narės užtikrina, kad investicinė įmonė arba rinkos operatorius, valdantis prekybos vietą, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, perduotų kompetentingai institucijai ir ESMA pirmos pastraipos a punkte nurodytas ataskaitas. ESMA centralizuotai skelbia tose ataskaitose pateiktą informaciją.“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad investicinės įmonės, prekiaujančios biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ne prekybos vietoje, 57 straipsnio 6 dalyje nurodytai centrinei kompetentingai institucijai arba, kai centrinės kompetentingos institucijos nėra, prekybos vietos, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kompetentingai institucijai bent kasdien pateiktų išsamią savo pozicijų išklotinę, nurodydamos pozicijas, įgytas sudarant ekonomiškai lygiavertes nebiržinės prekybos sutartis ir taip pat duomenis apie savo klientų ir tų klientų, kol pasiekiamas galutinis klientas, pozicijas, pagal Reglamento (ES) Nr. 600/2014 26 straipsnį, ir, kai taikytina, Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 8 straipsnį.“;

c) 4 dalies pirma pastraipa iš dalies keičiama taip:

i) įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„Asmenis, turinčius biržos prekių išvestinių finansinių priemonių arba apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių pozicijų, investicinė įmonė arba rinkos operatorius, valdantis tą prekybos vietą, atsižvelgdamas į kiekvieną taikomą veiklos leidimą, pagal pagrindinės veiklos pobūdį priskiria vienai iš šių kategorijų:“;

ii) e punktas pakeičiamas taip:

„e) apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių atveju – operatoriai, kurie vykdo atitikties įsipareigojimus pagal Direktyvą 2003/87/EB.“;

d) 5 dalies ketvirta pastraipa pakeičiama taip:

„Teikiant ataskaitas dėl apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių nedaroma poveikio atitikties įsipareigojimams pagal Direktyvą 2003/87/EB.“;

12) 70 straipsnio 3 dalis iš dalies keičiama taip:

a) a punkto xxx papunktis išbraukiamas;

b) b punktas iš dalies keičiamas taip:

i) įterpiamas šis punktas:

„iia) 5 straipsnio;“;

ii) v punktas pakeičiamas taip:

„v) 8 straipsnio 1 dalies;

va) 8a straipsnio 1 ir 2 dalių;

vb) 8b straipsnio;“;

iii) vii papunktis pakeičiamas taip:

„vii) 11 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pirmo sakinio, 11 straipsnio 1a dalies antros pastraipos, 11 straipsnio 1b dalies ir 11 straipsnio 3 dalies ketvirtos pastraipos;

viia) 11a straipsnio 1 dalies antros pastraipos pirmo sakinio ir 11a straipsnio 1 dalies ketvirtos pastraipos;“;

iv) ix, x ir xi punktai pakeičiami taip:

„ix) 13 straipsnio 1 ir 2 dalių;

x) 14 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių;

xi) 15 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos ir antros pastraipos pirmo ir trečio sakinių bei ketvirtos pastraipos, 15 straipsnio 2 dalies ir 15 straipsnio 4 dalies antro sakinio;“;

v) xiii punktas išbraukiamas;

vi) xiv punktas pakeičiamas taip:

„xiv) 20 straipsnio 1 ir 1a dalių ir 20 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio;“;

vii) įterpiami šie punktai:

„xvia) 22a straipsnio 1 dalies ir 5–8 dalių;

xvib) 22b straipsnio 1 dalies;

xvic) 22c straipsnio 1 dalies;“;

viii) xxi punktas pakeičiamas taip:

„xxi) 28 straipsnio 1 dalies;“;

ix) xxiv punktas pakeičiamas taip:

„xxiv) 31 straipsnio 3 dalies;“;

x) įterpiamas šis punktas:

„xxviia) 39a straipsnio;“;

13) 90 straipsnis papildomas šia dalimi:

„5. Komisija, pasikonsultavusi su ESMA, EBI ir ACER, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitas, kuriose pateikiamas išsamus biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apyvartinių taršos leidimų ir apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkų vertinimas. Tose ataskaitose įvertinamas bent kiekvieno iš toliau nurodytų elementų indėlis į Sąjungos biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apyvartinių taršos leidimų arba apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkų likvidumą ir tinkamą veikimą:

a) pozicijų apribojimų ir pozicijų valdymo kontrolės tvarka, remiantis kompetentingų institucijų ESMA pagal 57 straipsnio 5 ir 10 dalis pateiktais duomenimis;

b) šios direktyvos 2 straipsnio 4 dalies antroje ir trečioje pastraipose nurodyti elementai ir kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada veikla pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/1833 (*)turi būti laikoma pagrindine veiklą grupės lygmeniu papildančia veikla, atsižvelgiant į šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies j punkte nurodytų asmenų gebėjimą sudaryti sandorius siekiant veiksmingai sumažinti riziką, tiesiogiai susijusią su komercine veikla arba iždo finansavimo veikla, nuo 2026 m. birželio 26 d. reikalavimų taikymas investicinėms įmonėms, kurių specializacija – biržos prekių išvestinės finansinės priemonės arba apyvartiniai taršos leidimai arba jų išvestinės finansinės priemonės, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2019/2033, ir reikalavimai finansų sandorio šalims, nustatyti Reglamente (ES) Nr. 648/2012;

c) biržos prekių išvestinių finansinių priemonių arba apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių rinkų sandorių atveju – pagrindiniai elementai siekiant gauti suderintus duomenis, duomenų apie sandorius sutelkimas į vieną renkantį subjektą ir atitinkama informacija dėl viešai skelbtinų duomenų apie sandorius ir dėl jų tinkamiausio formato.

Komisija pateikia:

— šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą ataskaitą ne vėliau kaip 2024 m. liepos 31 d., ir

— šios dalies pirmos pastraipos a ir c punktuose nurodytas ataskaitas – ne vėliau kaip 2025 m. liepos 31 d.

Kai tinkama, prie tų ataskaitų pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl tikslinių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apyvartinių taršos leidimų arba apyvartinių taršos leidimų išvestinių finansinių priemonių sistemos rinkos taisyklių pakeitimų.

_____

(*) 2021 m. liepos 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1833, kuriuo nustatant kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, kada veikla laikoma papildoma pagrindinės veiklos grupės lygmens atžvilgiu, papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES (OL L 372, 2021 10 20, p. 1).“.

2 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2025 m. rugsėjo 29 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2024 m. vasario 28 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*
R. METSOLA	M. MICHEL